

Notulen Visitaties MT&L 2 - themasessie 'Maatschappelijke impact/relevantie incl. Community Engaged Learning (CEL)'

18 juni 2025

15:00-16:00, Trans 10

Deelnemende opleidingen: Duits, Keltisch, Engels en Frans

De UU vraagt aan alle BA-opleidingen dat iedere student tijdens de Bachelor minstens eenmaal in aanraking komt met Community Engaged Learning (CEL). De opleidingen zoeken naar wat dit zou kunnen betekenen en gaan hierover in gesprek met het panel tijdens deze themasessie.

Er zijn momenteel al mooie voorbeelden bij een aantal bachelorprogramma's, maar er wordt gezocht naar voorbeelden en mogelijkheden voor ieder programma.

De opleiding Engels is de grootste van de opleidingen die tijdens het gesprek vertegenwoordigd zijn, met ongeveer 100 studenten per jaar. Er zijn al mooie initiatieven voor CEL binnen de opleiding, o.a. het ontwerpen van lesmaterialen voor kinderen met TOS of taalles voor Oekraïense vluchtelingen. Het idee van CEL is dat iedere student hier mee in aanraking komt, het liefst vaker. Om alle studenten Engels te bereiken zouden zij idealiter al in het eerste jaar in aanraking komen met CEL, voordat zij zich verdiepen en de groep wordt opgesplitst. Hierna zou er namelijk een voorbeeld van CEL moeten worden gegeven binnen ieder verdiepingspakket, en dat zijn er vier. De opleidingen zoeken naar meer voorbeelden, ervaringen of suggesties.

De visitatiecommissie herkent de problematiek die wordt geschetst. Voor grote opleidingen is het haast onmogelijk om zoveel studenten te koppelen aan CEL-projecten. Daar is geen tijd voor en geen geld, bijvoorbeeld bij de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Er is een faculteitsbrede CEL-cursus opgezet met beoogde partners. Hoe zij dit aanpakken is door de opdracht hypothetisch te maken: studenten moeten zich voorstellen een project te ondernemen met een 'beoogde' partner, en daar werken ze aan met een groep. Voor het geval van de Universiteit Utrecht werkt dit echter niet, omdat CEL wordt gedefinieerd als samenwerking met externe partners, zonder tussenkomst van docenten.

Andere opleidingen hebben andere zorgen. De opleiding Engels krijgt en beantwoordt vragen vanuit de maatschappij, maar de opleiding Keltisch heeft meer moeite om de maatschappelijke relevantie te duiden. Hoe koppel je de middeleeuwen aan de hedendaagse maatschappij? Hoe maak je Oud-Ierse handschriften relevant? In het huidige CEL-programma werken studenten mee aan evenement in het Universiteitsmuseum. Ze doen hier praktijkervaring en transferabele skills op zoals evenementenorganisatie. De visitatiecommissie wordt om suggesties gevraagd.

De visitatiecommissie benadrukt dat maatschappelijke relevantie niet per se een vorm van CEL moet zijn.

Bij opleidingen als Rechten is de link met de maatschappij makkelijk te leggen, en maatschappelijke partners weten die opleidingen ook goed te vinden. Bij de opleiding Duits wordt graag gewerkt met de politieke sfeer in Europa als maatschappelijk thema. Binnen de opleiding is gezocht naar maatschappelijke partners, maar deze bleken al in contact met de UU. Het blijkt dat partners deze opleidingen niet snel vinden, en eerder kijken naar

opleidingen als geschiedenis. De vraag heerst hoe onze opleidingen zichtbaar kunnen worden om partners aan te trekken. Bij Duits gaat het nu beter omdat de UU het project veel promoot, maar zijn er meer manieren of suggesties?

Bij andere opleidingen, zoals bij Engels, zijn CEL-projecten opgezet vanuit urgente vragen vanuit de samenleving. Verder liggen scholen voor de hand als partners bij de vreemde moderne talen. De vraag is echter of docenten daarop zitten te wachten, gezien zijn al veel werk hebben.

Bij de opleiding Frans is net een initiatief gestart in deze trant. Het is mogelijk om binnen de UU een klein budget aan te vragen voor het opstarten van CEL. Frans heeft dit gebruikt voor een project met middelbare scholen die willen werken aan vakvernieuwing, maar daar te weinig docentcapaciteit voor hebben. Dit project biedt de ideale mogelijkheid om studenten te laten snuffelen aan de praktijk. Het is een win-winsituatie, deze koppeling kan heel vruchtbaar zijn. Dit project is dus middels een kleine subsidie opgezet. Hiermee kan bijvoorbeeld een student-assistent betaald worden en dat verlaagt de werkdruk. De vraag is echter hoe zo'n project kan worden ingebed zodat het blijft bestaan de komende jaren. Hoe geef je zo'n project structureel een positie binnen een cursus? Hoe kan zo'n programma gefaciliteerd blijven worden als de werkdruk voor docenten hoog is?

De visitatiecommissie vraagt zich af of er een dialoog is tussen CEL en de stage. Dit blijkt incidenteel te gebeuren, maar er wordt sowieso weinig gebruik gemaakt van de optie een stage te lopen tijdens de bachelor. De optie is niet bekend of aantrekkelijk genoeg. Maar een oplossing voor de werkdrukverhogende kant van CEL zou een verplichte stage met CEL-element kunnen zijn. De visitatiecommissie ziet zulke projecten meestal op masterniveau, waar wordt gewerkt met een coördinator. Dan zijn studenten beter te koppelen aan projecten. Maar het verplichten maakt het wellicht beter te organiseren binnen de opleiding.

Terugkomend op de vragen vanuit Keltisch benoemt de visitatiecommissie de optie om projecten op scholen op te zetten, bijvoorbeeld over middeleeuwse kennis. Als Geesteswetenschappen is het van belang te laten zien aan scholen wat voor mooie en belangrijke dingen er gebeuren binnen de faculteit.

Aangezien Keltisch niet binnen de taalvakken op middelbare scholen past, is het een idee om te werken met scholen met overkoepelend literatuuronderwijs. Toch blijft het knagen dat er geen vragen vanuit de maatschappij komen voor projecten met de opleiding Keltisch. Men heeft geen weet van het bestaan van de opleiding, dat zou er ook mee te maken kunnen hebben. Deze positie verbetert wellicht als de opleiding in de toekomst onder Engels valt.

De visitatiecommissie benadrukt dat het goed is om na te denken over de dingen die de opleidingen nu al doen, wanneer er wordt gedacht over de vraag hoe de studenten maatschappelijke vraagstukken kunnen beantwoorden. Denk aan werken met literaire teksten, daarmee kan je veel kanten op. Aan de KU Leuven zijn er projecten waarbij studenten in de gevangenis in groepjes creatief schrijven met gevangenen. Die gevangenen hebben daar niet om gevraagd, maar het gaat heel goed. Die studenten doen echt iets. Er hoeft niet een urgente vraag te zijn om maatschappelijk iets toe te voegen. Het kan ook een leuk idee zijn om leesclubs te organiseren op bepaalde plaatsen, bijv. in een kansarmere buurt. Iedere student zou er dan bijvoorbeeld voor moeten zorgen dat er 2-3 mensen meekomen. Denk dus aan wat je nu hebt en doet – het hoeft niet typisch Keltisch te zijn, al zou dat wel kunnen. Ook worden er in Leuven bijvoorbeeld tentoonstellingen georganiseerd. Daar zit ook niemand op te wachten, maar het is een hele creatieve manier om studenten bezig te houden. Ze doen er veel

vaardigheden mee op en ze vinden het leuk. Studenten kunnen hier in grotere groepen (5-10 personen) aan werken, aangezien het een complexere onderneming is.

Een andere zorg die heerst bij de opleidingen is dat de CEL-projecten tijd afnemen van het disciplinaire deel van de opleidingen. Door de plannen van de faculteit wordt dit deel al veel kleiner. Als CEL erbij komt wordt dit nog minder. Het voelt alsof het bedoeld is als bonus, maar het komt in de plaats van iets anders – iets dat voor meer diepgang had kunnen zorgen.

De visitatiecommissie oppert het idee dat CEL onderdeel kan worden van het ‘verbindingspakket’. Als CEL-projecten van het disciplinaire deel verplaatst worden naar het facultaire deel omzeil je het probleem. Bovendien zorgen de projecten dan voor meer verbinding tussen de opleidingen. Er kunnen bepaalde thematische clusters worden aangeboden waaruit studenten kunnen kiezen. Daar zit bovendien een kans in om zichtbaarder te worden. Gezien het feit dat de UU geen personeel tegenover de CEL-projecten zet is het logisch dat de projecten in het facultaire deel komen met kaders waar de projecten allemaal onder kunnen vallen. Zeker ook interessant voor studenten.

Bij Duits is het CEL-project gekoppeld aan de hele opleiding, niet aan 1 cursus. Gezien de recente aandacht krijgen zij nu ook aanmeldingen voor het CEL-project van studenten buiten de faculteit. Reclame maken werkt dus, dan worden opleidingen zichtbaarder. Zou het ook een goed idee zijn als andere studenten zich ook kunnen aansluiten?

De visitatiecommissie concludeert dat het waardevol is om als groep na te denken over de manieren waarop CEL-projecten kunnen worden georganiseerd, in plaats van per taal/opleiding. Zo kan er worden gebundeld wat voor ideeën er zijn, wat er allemaal kan en wat voor ongearticuleerde vragen er zijn.

De overkoepelende vraag blijft: hoe kunnen de CEL-projecten in de programma's neergezet worden, op zo'n manier dat het voor docenten werkbaar is?

De visitatiecommissie herhaalt dat dit middels de stagecomponent zou kunnen werken. Daar zijn ECTS beschikbaar, en dus ook docentenuren. Maar dit besluit is meer op facultair niveau, dit moet meer vanuit bovenaf komen. De facultaire oplossing is ook interessant, maar een nadeel is dat je de gatekeeper-positie verliest, dat is een risico.

De visitatiecommissie uitte zorgen over het moment van plaatsen van CEL. Het eerste jaar lijkt heel vroeg.

Opleidingen werken echter met verdiepingspakketten, zoals eerder genoemd, waarbij de studenten na het eerste jaar worden opgesplitst. Aangezien iedere student straks in aanraking dient te komen met CEL moeten er dan verschillende projecten per pakket worden opgezet. Als het in het eerste jaar wordt geïntroduceerd zit het in het basispakket en kan iedereen worden betrokken.

De visitatiecommissie oppert het idee van een leerlijn: er kunnen meerdere momenten in het programma zijn waarop CEL kan gebeuren.

Bij andere opleidingen, bijv. Kunstgeschiedenis, begint CEL al in blok 1 van het eerste jaar. Alhoewel studenten dan nog niet veel kunnen toevoegen aan de maatschappij, is het erg leerzaam en belangrijk voor de reflectie. Bij Duits wordt het project ook al in blok 1 van het eerste jaar geïntroduceerd zodat ze er later mee aan de slag kunnen. Zo is het inderdaad een leerlijn. Bij Duits wordt nu niet zo streng gekeken naar de vraag of iedere student meewerkt

aan een CEL-project. Niet iedereen vindt het interessant en is even betrokken. Misschien moet het niet zo nauw worden geïnterpreteerd.

Bovendien heerst er onder docenten verzet tegen de harde eis dat binnen twee jaar iedere student mee moet werken aan CEL-projecten, ook i.v.m. de bezuinigingen. De visitatiecommissie adviseert om het narratief te draaien naar de eigen hand en realistisch te blijven. Het gaat om pr, marketing, argumentatie. Er is altijd een manier om te zeggen dat wat er binnen geesteswetenschappen gebeurt CEL is en impact heeft.

De invalshoek van het gesprek is echter maatschappelijke relevantie. De CEL-cursussen functioneren nu goed, maar de vraag is meer existentieel – er wordt meer en meer nadruk gelegd op de maatschappelijke relevantie. Waar wetenschappelijke relevantie zichtbaarder is voor opleidingen als Keltisch, blijft de maatschappelijke relevantie lastiger. Op de vraag hoe het er bij de opleidingen van de visitatiecommissieleden aan toe gaat wat betreft de maatschappelijke relevantie antwoorden zij dat het juist goed gaat in Utrecht. Bij de UGent wordt er niet gepraat over CEL. Daar is de focus op engaging met research, niet de community per se. Het doel is daar duidelijk de studenten leren wat wetenschap is. De opleidingen in Utrecht zitten op een heel goed spoor in dit opzicht, ook met het oog op de toekomstige nieuwe bacheloropleiding met *mediation* als thema. Daar zou CEL een belangrijke rol kunnen gaan spelen.

Er wordt benoemd dat CEL ook echt leuk is voor de docenten, erg bijzonder. Je kan trots zijn als je ziet wat studenten hebben gedaan. Ze hebben transferabele skills bijgeleerd, contact gehad met mensen die ze normaliter niet ontmoeten. Ze leren veel, ook buiten hun vakgebied. Daarnaast is het voor een academicus ook erg belangrijk: als je voor een community gaat werken moet je theoretische concepten heel goed begrijpen. Los van de communicatieve kant is CEL dus heel belangrijk voor de academische ontwikkeling van studenten, en zeker een toegevoegde waarde aan de opleiding.

Het blijkt dat er best veel opties zijn, het is goed om samen te zitten en deze te bespreken. De visitatiecommissie benadrukt het idee de leerlijn later te laten starten, bijv. in jaar 3. Dan kan er later dat jaar worden getoetst. Dit kan bijvoorbeeld in het voorbereidende vak op de scriptie (in Nijmegen gebeurt iets soortgelijks m.b.t. voorbereiding arbeidsmarkt in portfolio). Een alternatief idee is om dit mee te nemen in het eindwerkstuk, als dat straks een andere vorm krijgt. Een derde optie zou een manier van toetsing zijn zoals in het honoursprogramma: er moet worden voldaan aan de CEL-component, maar er zit geen cijfer aan verbonden. De leerlijn zorgt er bovendien voor dat er niet veel werk bij één docent terecht komt, maar dat deze werkdruk kan worden verdeeld. Niet iedere docent hoeft elk leerdoel af te vinken.

Een andere goede optie zou het verplichten van de stage zijn, en daar een CEL-element aan koppelen. Stages zouden in dit geval ook goed met een groepje kunnen, niet per se individueel. Ook onderzoeksstages met vastgestelde maatschappelijke relevantie zouden kunnen gelden als CEL-project.

De optie van het CEL-element in de verbindingspakketten is ook een goed idee. De projecten kunnen dan te maken hebben met het eigen vakgebied, maar ook iets anders. Dan moeten er wel kaders worden opgesteld.

De visitatiecommissie adviseert om sowieso samen na te denken over kaders en deze op te stellen, dat vermindert keuzestress bij studenten. Zo zouden er vijf kaders kunnen zijn,

waaronder bijv. contact met een sociale groep die studenten anders nooit tegenkomen. De opleidingen moeten samenkomen en hier samen over nadenken, ook met het zicht op de 'symbiose' die eraan komt.

De visitatiecommissie is onder de indruk van de lopende projecten en ideeën, en vindt de opleidingen zeer maatschappelijk betrokken. De CEL-projecten vormen een van de sterke punten van de bachelors, en de commissie adviseert de opleidingen zo door te gaan.